

ДЕЛ ОД ВИСТИНАТА ЗА ЧОВЕКОВИТЕ ПРАВА НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО ЛЕРИН

ЕГЕЈСКА МАКЕДОНИЈА ВО ДЕЛАТА НА СЛАВЕ КАТИН

Целта на нашата посета на Лерин беше да се сретнеме со неколку наши пријатели, и пријатели на вистината кои како лингвисти од САД и Канада учествуваа на научната конференција „Македонија – на маргините на европската современост“, што се одржа од 16 до 19 јули 2015 година во Лерин. Овој значаен научен собир на кој учествуваа познати и признати научници од светот го организираше „Австралиско-македонскиот комитет за човекови права, ОМО Илинден - Пирин, Европската слободна алијанса и домаќинот „Виножито“.

Целта на овој мултидисциплинарен настан беше да даде суштински придонес кон разбирањето на современата македонска национална историја од различни академски перспективи, вклучувајќи социолошки, лингвистички, антрополошки и политички аспект.

Конференцијата во Лерин, во Грција беше втора од ваков вид, по научниот собир кој беше одржан во 2013 година, на Универзитетот „Монаш“ во Мелбурн, Австралија, а со кој беше одбележана 100-годишнината од крајот на Втората балканска војна и поделбата на Македонија со Букурешкиот мировен договор.

Кога пристигнавме во Лерин, се движевме по една од главните улици и се одушевувавме на старата архитектура. Меѓутоа, наеднаш видовме голема група луѓе со знамиња и пароли, со музика, правејќи силна врева. Незнаевме што се случува и бевме вцашени. Во тој момент ми пријде еден непознат човек и на македонски ми рече „Брачко, брзо бегај со џипот со скопска плаки, отие вие са фашисти и ќе те опере. Грчките фашисти се полоши од германските фашисти, зато врти кмо реката наугоре и бегај“.

Му се благодаривме на непознатион, а благороден човек и набрзина свртивме кон улицата што води покрај реката и се упативме кон запад. Така, бегајќи од фашистичкиот налет отидовме до крајот на Лерин по патот кој води кон Арменско.

Марширањето на членови на фашистичката организација во Лерин кои се агресивни кон македонското население и негираат и уништуваат сè што е македонско, ми заличија на оние во Берлин. Имено, во една посета на Берлин, во демократска Германија гледавме како се движат по една нова авенија агресивните германски фашисти, извикуваа фашистички пароли. Тоа марширање на фашистите во Берлин беше слично или идентично како на фашистите во Лерин, во „демократска“ Грција.

Македонско оро во Овчарани

Наместо да ги почувствуваме убавините и топлината на народот и на прекрасната архитектура на Лерин, која е иста или слична како архитектурата во Кратово, Охрид, Ресен и други храдови, ние со страв размислувавме дури за враќање назад. Така, застанавме на една ширинка покрај реката, а во непосредна близина на неколку преубави, веројатно викенд куќи, каде беше тешко да се најде некој намерник на патот или во околината. Некако успеавме да видиме еден човек кој работеше во една нива и кој не упати побрзо да се вратиме кон Лерин по горниот пат кој води кон Битола и кон Солун.

Инаку, во Лерин посетивме еден наш добар пријател кој потекнува од едно преспанско село, а живее и работи во градот. Тој е еден од многуте Македонци кои имаат дуќани во центарот на Лерин. Таму, домаќинот нè почести со ракија и локум во својот убав дом што е во непосредна близина на центарот на Лерин, а ни раскажуваше за својата посета на Перт, Австралија, каде што престојувал три месеци кај своите блиски – ќерката, зетот и двете внучиња. Ни раскажуваше за животот на нашинците во таа далечна демократска и мултикултурна земја, каде што Македонците зборуваат на својот мајчин јазик и одат во македонски цркви, а децата учат англиски и мајчин македонски јазик.

Тоа го кажуваше и со радост и со восхит, но, во исто време, и со голема тага, бидејќи, како што рече, неговите две внучиња од синот кои учат во Лерин ја немаат таа среќа во својот роден град и својата земја. Е, затоа, домаќинот рече дека неговата тага е голема и таа тага и болка ќе ги однесе на другиот свет. Но, овде Господ е голем! Тој наградува и казнува, а во исто време и го чува семето македонско на сите страни во светот, зошто тоа се раширило од пред времето на Филип и Александар, од времето на Апостол Павле, па сè до денес.

Сите кои ја опишувале Македонија било низ преданијата и легендите, низ трагите на камењата, градбите, археолошките предмети, папирусите и потоа, патеписците и историчарите, ја доживуваат земјата како библиска, фасцинирани од нејзиното богатство и убавина, волшебност и гордост. Силна е националната свест кај Македонците во Егејска Македонија, а битката се води дома и пред меѓународните

организации на Европа и Обединетите нации. Формирањето на партијата на Македонците „Виножито“ е голем чекор напред и постоење на едно јадро, чии членови лавовски се борат, а партијата исклучително многу значи за зачувувањето на идентитетот и борбата за права, човекова правда и вистина.

Но, вистината е сосема друга. Имено, во егејскиот дел на Македонија продолжуваат уште повеличествено да се слават духовните и националните празници по македонските села и градови. Се прават свадби и венчавки со две рала тапани и многу сватови и стари обичаи кои се пренесуваат од генерација на генерација. На Илинден во селото Овчарани се собираат и се веселат илјадници Македонци кои стануваат препознатливи по најголемото оро кое тие го вијат. Во Нерет и на други места, исто така, народот се збира на свои слави. На овие свечености се собираат Македонците од Егејот, од Република Македонија, од целиот свет.

Исто така, Македонците го имаат Домот на културата во Лерин кој уште опстојува со многу пречки и подметнувања од властите. Таму постои и Редакцијата на весникот „Зора“. Македонците имаат свои ресторани и хотели каде ечи македонска музика.

Во 2006 година ентузијастите, борците и храбрите, и покрај сè, по цели осумдесет години успеаја да го отпечатат Букварот на македонски јазик. Беше извршен силен притисок од тогашната влада во Атина, меѓутоа, таа мораше да попусти пред Лигата на народите. За жал, со манипулации и подметнувања „случајно“ избувнал пожар токму на возот кој го пренесувал Букварот до Солун и така заврши неговото појавување, односно, потаманување. Но, тој Абецедар со современата азбука и јазик, иако по многу време, сепак ја дочека светлината на денот.. Тој беше промовиран во Солун и Атина и покрај антимакедонските фашистички екстремистички побуни.

За жал, во „демократска“ Елада на Македонците сè уште и во XXI век на пописите не им се дава право да можат да се изјаснуваат тоа што се во Егејска Македонија. Според многу податоци од Егејска Македонија има повеќе од еден милион население, а сега во тој јужен дел на Македонија една половина се Македонци. Грчката власт не го признава нивното постоење. Многу експерти од светот

дошле и самите на лице место се увериле дека Македонците се во огромен број, со свој јазик, традиции, култура, религија, обичаи и, воопшто, со посебни национални обележја, поразлични од грчките, поразлични од другите.

Патувањето го продолживме од Лерин кон Битола, по патот кој минува низ Пелагонија, низ нејзиниот југозападен дел. А, таму поради познатите миграциски процеси и иселувањето на Македонците, голем дел од плодните површини се останати како неми споменици на времето. Таму се сместени селата Света Петка, Клубучиште, Долно и Горно Клештино, Кладораби, Кабасница, Буф и др. Овие села се познати по тоа што од нив голем број Македонци започнале да заминуваат на печалба во прекуокеанските земји, САД, Канада, Австралија уште пред Првата светска војна, а особено тоа било изразено по Граѓанската војна. Таму, во новиот свет, далеку од својата родна земја, за среќа Македонците ја почувствуваа слободата, правдината и ги уживаат човековите права и слободи.

Пишува: СЛАВЕ КАТИН